

Det Kongelige Klima- og miljødepartement
v/Ekspedisjonssjef Ingvild Andreassen Sæverud
Pb 8013 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse fra NTNU – Perspektiver på en klimalov

Vi viser til invitasjon fra Klima- og miljødepartementet (brev av 3.11.2014) om å gi innspill til hensiktsmessigheten av en klimalov i Norge. NTNU takker for muligheten til å gi innspill, og vi vil strukturere våre synspunkter opp mot Stortingets behandling av Meld. St. 21 (2011-2012) og til hovedspørsmålene som er gjengitt i høringsnotatet «Perspektiver på en klimalov».

Representanter fra NTNU har deltatt i det åpne høringsmøtet i Oslo i januar. I tillegg har en intern gruppe utarbeidet en høringsuttalelse på oppdrag fra rektor. Uttalelsen er således bredt forankret i NTNUs satsning på bærekraft.

1. Vil en klimarammelov gi merverdi i norsk sammenheng?

Vår grunnleggende holdning og svar er at Norge trenger en klimalov, men kun hvis denne er god. En dårlig klimalov er klart verre enn ingen klimalov, mens en god klimalov kan øke forutsigbarheten for næringslivet, gi en rettsliggjøring av våre samlede utslipp av klimagasser, bidra til større helhetstenkning og sikre uavhengighet av skiftende regjeringer. Spørsmålet som bør stilles blir derfor under hvilke betingelser en klimalov kan fungere.

Svært mange av klimatiltakene som er aktuelle griper inn i både næringspolitikk, energipolitikk og øvrig miljøpolitikk. Det er derfor svært viktig at en klimalov ikke reduserer fleksibiliteten i virkemidler for å nå målene og at virkemidler sees i sammenheng med måloppnåelse innenfor alle disse områdene. Om en klimalov ikke er fleksibel nok til å håndtere denne kompleksiteten er gevinstene sannsynligvis mindre enn de negative effektene. Som et eksempel når det gjelder klimagasser, vil et virkemiddel som et «karbonbudsjett» for alle nasjonale utslipp – i tråd med Norges internasjonale forpliktelser, og med egnede mekanismer som sørger for at virkningen på totalbudsjettet alltid er gunstig – ha denne fleksibiliteten, mens sektorinndelte utslippsbudsjett antagelig vil mangle den. Dette bør definitivt utredes.

Norge trenger aller mest en konsensusbasert, tverrpolitisk klimapolitikk som bevarer fleksibiliteten i systemet. Det trengs fleksible koordineringsmekanismer, og disse må være godt integrert blant

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Koord./sen.rådg.
7491 Trondheim	E-post:	Hovedbygget	+ 47 73 59 80 11	Ragnhild Lofthus
	postmottak@adm.ntnu.no	Høgskoleringen 1	Telefaks	
	http://www.ntnu.no/administrasjon	Gløshaugen	+ 47 73 59 80 90	Tlf: + 47 481 35593

annet med næringspolitikken. Tverrpolitisk konsensus har i Norge tradisjon for å garantere langsiktighet i politiske vedtak. Norge, med sin historie med konsensusbaserte løsninger har her en stor fordel fremfor de fleste andre land, hvor vedtak med store potensielt omfordelende effekter ofte er langt vanskeligere å få gjennom. Det som er klart er imidlertid at måloppnåelsen for norsk klimapolitikk siden 1989 ikke har vært tilfredsstillende. Dagens praksis har ikke vist seg å være egnet til å ivareta en sektorovergripende, langsiktig klimapolitikk. Det er et gap mellom mål og virkemiddel. Uavhengig av om en velger å gå for lov eller ikke trengs langsiktige mål og et fokus på prosess for å oppnå målene.

Merverdien ved en norsk klimarammelov kan derfor være både positiv og negativ. Det avhenger av utformingen, og NTNU tror det er andre tiltak som er viktigere. Dermed sier vi også at vi er usikre på hovedspørsmålet i utredningen, nemlig om den overordnede norske klimapolitikken bør rettsliggjøres ved hjelp av en klimalov, men at vi definitivt ønsker å gi innspill til diskusjonen om noen av forholdene som er behandlet i andre lands klimalover og omtalt i høringsnotatet.

2. Er det behov for mer rapportering og formidling av informasjon i Norge om klimagassutslipp og effekter av tiltak?

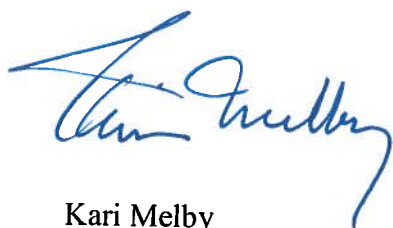
Systemgrensene for norsk klimapolitikk kan ikke være Norge alene. I stedet må norske utslipp sees i sammenheng med utenlandske, og i særdeleshet europeiske utslipp. Det generelle poenget – og dette er også et innspill til spørsmålet fra departementet om behovet for mer rapportering – er at vi i langt større grad er nødt til å bli bevisst på hva slags globale effekter lokale tiltak har, og om våre globale tiltak faktisk har noen effekt.

Det er også verdt å merke seg at den britiske klimaloven krever at myndighetene vurderer om Storbritannias bidrag til utslipp fra internasjonal skips- og flytrafikk skal inkluderes i utslippsbudsjettene. Slike vurderinger kan med fordel bli en del også av norsk klimapolitikk. Internasjonale skips- og flytrafikk er viktige utslippskilder. Som et tillegg til den konvensjonelle utslippsrapporteringen kan myndighetene vurdere å rapportere utslipp knyttet til Norges eksport og import. Informasjon om hvordan slike utslipp endrer seg over tid og hvor store endringene er sammenlignet med endringer i innenlands utslipp kan belyse viktige tema i norsk klimadebatt. Ett slikt tema er karbonlekkasje. Et annet er rollene Norge spiller som importør av karbonintensive forbruksvarer på den ene siden, og som eksportør av olje og gass på den andre siden.

Når det gjelder effekt av tiltak og kostnadseffektivitet er det viktig at man erkjenner, som nevnt innledningsvis, at klimatiltak vanligvis har effekter langt utover klimapolitikken og har positive bidrag også for måloppnåelse innenfor næringspolitikk, energipolitikk og øvrig miljøpolitikk. Et ensidig fokus på kostnadseffektive tiltak som måles kun mot klimaeffekter vil være et hinder for å få gjennomført en effektiv klimapolitikk. Som et eksempel søker EU sin 20/20/20 politikk å fylle en rekke målsetninger som ikke er direkte relatert til klimautslipp, og det er antagelig derfor den er gjennomførbar. Derfor, når man måler effekter av klimatiltak, for å vurdere klimapolitiske virkemidler, er det viktig at man også fanger opp de ulike tiltakenes positive og eventuelle negative

bidrag på andre områder. Kostnadseffektivitet er et begrep som er relativt til et mål, og når målene er sammensatte, blir det for enkelt å måle utslippsreduksjon pr krone, noe vi har hatt en tendens til å gjøre i Norge. Kostnadseffektivitet som begrep fungerer godt, men bare så lenge vi snakker om effektivitet for de *totale* mål, og ikke om enkeltmålene. For enkeltmålene fører i stedet et snevert syn på kostnadseffektivitet til at altfor mange tiltak blir vurdert som for dyre. Som en oppsummering av det ovenstående gjentar vi at alt dette peker klart i retning av et stort behov for mer rapportering og på et større fokus på effekten av tiltak, også effekter utover klimautslipp.

Med hilsen

Kari Melby
Prorektor forskning

Annik Magerholm Fet
Leder for satsingsområdet «Bærekraft og samfunnsutvikling»